

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปแล้วว่าการวิจัยเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและมีผู้ให้ความสนใจเพิ่มขึ้นทั้งในระดับบุคคลและระดับสถาบัน เนื่องจากการวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ที่จะเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์และสังคม และที่สำคัญการวิจัยเป็นปัจจัยในการกำหนดทิศทางการเจริญก้าวหน้าของประเทศทั้งในด้านของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2537) นอกจากนี้การวิจัยยังมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาศาสตร์ความรู้ในทุกแขนง จนกล่าวได้ว่าการวิจัยเป็นเสมือนหัวใจของการพัฒนา นอกจากจะเป็นกระบวนการค้นหาความรู้ความจริงอย่างเป็นระบบระเบียบวิธีแล้วยังก่อให้เกิดความรู้และความก้าวหน้าทางวิชาการ ทั้งเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การวางแผน การบริหาร การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาของไทย รวมถึงมีบทบาทสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าในทุกๆ ด้าน มีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาและช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สมครเข้าร่วมโครงการ “มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ” โดยเป็น 1 ใน 9 ของมหาวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายให้เข้าร่วมโครงการนี้ และผ่านการพิจารณาเบื้องต้นแล้วว่ามีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ โดยได้มีการเขียนข้อเสนอโครงการเพื่อของบประมาณจากรัฐบาล ตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้รับมาจำนวน 9 พันล้านบาท เป็นเวลา 3 ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 – 2555 และจะมีการประกาศรายชื่อมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ อย่างเป็นทางการในวันที่ 29 สิงหาคม 2552 โครงการ “มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ” นี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อยกระดับมหาวิทยาลัยที่มีศักยภาพด้านการวิจัยของประเทศให้มีความสามารถ ระดับโลก และผลิตผลงานวิจัยและกำลังคนเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งภาคการผลิต อุตสาหกรรม ชุมชน และสังคม รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการศึกษาวิจัยและพัฒนา และฝึกอบรมนานาชาติในภูมิภาค สำหรับการเตรียมการเพื่อเสนอโครงการนั้น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้มีการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาโครงการวิจัยริเริ่มแบบมุ่งเป้า โดยการยกระดับงานวิจัยที่มีความพร้อม ทั้งด้านบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน ทุนวิจัย ผลงานวิจัย เพื่อพัฒนาให้เป็นศูนย์วิจัยแห่งชาติต่อไป โครงการวิจัยริเริ่มแบบมุ่งเป้านี้มีทั้งสิ้น 6 กลุ่ม คือ นวัตกรรมยางพารา การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์อาหารครบวงจรและความยั่งยืนของอุตสาหกรรมอาหารในภาคใต้ ทรัพยากรธรรมชาติแห่งคาบสมุทไทยและการจัดการ การวิจัย พัฒนา และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีวัสดุ นวัตกรรมทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ตอบสนองต่อความต้องการในภาคใต้ ชายแดนใต้และพหุวัฒนธรรม นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และทุกมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการ จะต้องมีการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรนานาชาติระดับปริญญาเอก เนื่องจากการทำวิจัยจะผูกกับบัณฑิตศึกษา และจะต้องพิจารณาหลักสูตรระดับปริญญาเอกให้เป็นนานาชาติ เพื่อที่จะได้ดึงดูดนักศึกษาต่างชาติที่มีศักยภาพมาช่วยกันทำวิจัย ต้องมีแผนการสร้างระบบบริหารจัดการ การสรรหา การพัฒนา และการดูแลบุคลากรนักวิจัยในระดับหลังปริญญาเอก เพื่อให้ร่วมปฏิบัติงานวิจัยในโครงการวิจัยริเริ่มแบบมุ่งเป้าและกลุ่ม/ เครือข่ายวิจัยต่างๆ ในมหาวิทยาลัย เพื่อขับเคลื่อนและสร้างความเข้มแข็งให้แก่มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ มหาวิทยาลัยต้องมีแผนการดำเนินการที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาระดับปริญญาโท ปริญญาตรี และการฝึกอบรมนานาชาติในภูมิภาค เช่น กิจกรรมความร่วมมือและเครือข่ายด้านการวิจัยและวิชาการกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ทั้ง

ภายในและนอกภูมิภาคในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับโครงการวิจัยริเริ่มแบบมุ่งเป้าที่มีความเข้มแข็งและโดดเด่น และสาขาอื่นๆ การเพิ่มอาจารย์ต่างชาติและนักศึกษาต่างชาติ การจัดฝึกอบรมและประชุมวิชาการระดับนานาชาติและมีแผนการเก็บข้อมูลและการบริหารจัดการฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เป็นแผนการเก็บข้อมูลในฐานข้อมูลและเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย และบริหารจัดการฐานข้อมูลให้มีความถูกต้องทันสมัยและมีความเป็นสากล แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของมหาวิทยาลัยซึ่งพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ม.อ. สมัครเข้าร่วมโครงการ “มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ” [ออนไลน์], 20 กันยายน 2556. แหล่งที่มา <http://w08.psu.ac.th/node/1270>)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้เปิดสอนเป็นคณะที่สองของมหาวิทยาลัยเมื่อปี พ.ศ. 2511 รับนักศึกษารุ่นแรก จำนวน 60 คน เป็นนักศึกษาศาขวิทาศาสตร์ จำนวน 35 คน และสาขาศิลปศาสตร์ จำนวน 25 คน ในอาคารเรียนร่วมกับคณะวิศวกรรมศาสตร์ที่กรุงเทพมหานคร ต่อมาได้ย้ายมาเรียนที่ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นที่ตั้งของวิทยาเขตปัตตานีในปัจจุบัน เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2511 ซึ่งต่อมามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้กำหนดวันดังกล่าวเป็นวันรูสะมิแล และสำหรับคณะศึกษาศาสตร์ถือเป็นวันศึกษาศาสตร์ด้วย ในระยะแรก คณะศึกษาศาสตร์ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อผลิตครูระดับปริญญาตรีที่สอนระดับมัธยมศึกษา และเพื่อขยายการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาการศึกษาออกไปสู่ส่วนภูมิภาคให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาภาคใต้ของรัฐบาลยุคนั้นและความร่วมมือกับชุมชนในการปรับปรุงการศึกษา และยกระดับวิทยฐานะของครูอาจารย์ให้สูงขึ้นด้วย ปีการศึกษา 2511 เป็นปีแรกที่คณะศึกษาศาสตร์เปิดทำการสอนในสาขาวิชาเอกคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และสังคมศึกษา มีอาจารย์จำนวน 11 คน นับเป็นคณะแรกของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่เปิดสอนในภาคใต้ โดยมีศาสตราจารย์นพ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา เป็นคณบดีคนแรก ต่อมาคณะศึกษาศาสตร์ ขยายภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมตามศักยภาพและความพร้อม ปัจจุบันคณะศึกษาศาสตร์ประกอบด้วย 6 ภาควิชา คือ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว ภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา ภาควิชาพลศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา และมีโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ส่วนโรงเรียนอนุบาลสาธิตเป็นหน่วยงานภายใน และแบ่งการบริหารงานเป็น 6 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารและพัฒนาระบบสารสนเทศ ฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย ฝ่ายวางแผนและประกันคุณภาพ ฝ่ายพัฒนานักศึกษาและวัฒนธรรม และฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพและการบริการวิชาการแก่ชุมชน คณะศึกษาศาสตร์เปิดทำการสอนระดับปริญญาตรี จำนวน 14 หลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษาปริญญาโท จำนวน 9 หลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษาปริญญาเอก จำนวน 2 หลักสูตร และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 1 หลักสูตร โดยมีอาจารย์จำนวน 74 คน (ปฏิบัติราชการเต็มเวลาจำนวน 65 คน และลาศึกษาต่อจำนวน 9 คน) มีหน้าที่สอน วิจัย และให้บริการทางวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักของคณะศึกษาศาสตร์ และบุคลากรสายสนับสนุน หรือสาย ข และ ค ซึ่งได้แก่ ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ และพนักงานเงินรายได้ จำนวน 115 คน มีหน้าที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยดำเนินไปโดยสะดวก และมีจำนวนนักศึกษาในปีการศึกษา 2555 ทั้งสิ้น จำนวน 3,295 คน เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 2,783 คน นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต 143 คน นักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 327 คน และนักศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 42 คน (งานนโยบายและแผน, 2555)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ประสบกับปัญหาบุคลากรสายสนับสนุนทำงานวิจัยน้อยมาก จากข้อมูลพบว่าบุคลากรสายสนับสนุนยังให้ความสนใจในการทำวิจัยกัน

ค่อนข้างน้อย โดยบุคลากรสายสนับสนุนส่วนใหญ่ยังคงให้ความสำคัญกับภาระงานประจำ รวมไปถึงภารกิจอื่นๆ ที่นอกเหนือจากงานที่ได้รับมอบหมาย จึงทำให้บุคลากรสายสนับสนุนไม่ได้ให้ความสนใจกับการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการทำวิจัยที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ของงานประจำ จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อการผลิตผลงานการวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลการดำเนินการวิจัย รวมไปถึงการหาแนวทางแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคเหล่านั้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายให้เกิดการพัฒนาด้านการวิจัยให้เป็นรูปธรรมต่อไป (งานนโยบายและแผน, 2554)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตผลงานวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี สังกัดสำนักงานเลขานุการคณะ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา โดยเน้นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตผลงานวิจัย 7 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ปัจจัยด้านแหล่งค้นคว้าและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัย
- 2.2 ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ที่เอื้อต่อการทำวิจัย
- 2.3 ปัจจัยด้านบุคลากรที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัย
- 2.4 ปัจจัยด้านผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัย
- 2.5 ปัจจัยด้านเพื่อนร่วมงานให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัย
- 2.6 ปัจจัยด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัยด้านค่าตอบแทน
- 2.7 ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีต่อการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การวิจัย หมายถึง กระบวนการในการหาความรู้ ความจริงที่เชื่อถือได้โดยวิธีการที่มีระบบระเบียบ

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตผลงานการวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุน หมายถึง ปัจจัยต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบที่จะส่งเสริมให้บุคลากรสายสนับสนุนทำวิจัย ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) ด้านแหล่งค้นคว้าและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัย 2) ด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ที่เอื้อต่อการทำวิจัย 3) ด้านบุคลากรที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัย 4) ด้านผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัย 5) ด้านเพื่อนร่วมงานให้

การสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัย 6) ด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัยด้านค่าตอบแทน และ 7) ด้านทัศนคติที่มีต่อการวิจัย

3. ปัจจัยด้านแหล่งค้นคว้าและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัย หมายถึง แหล่งของการศึกษาข้อมูลและการค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่สำคัญ เช่น ห้องสมุด สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

4. ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ที่เอื้อต่อการทำวิจัย หมายถึง สำนักงานมีวัสดุอุปกรณ์ที่ได้มาตรฐาน สถานที่เหมาะแก่การทำวิจัย มีสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมต่อการทำวิจัย

5. ปัจจัยด้านบุคลากรที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัย หมายถึง มีอาจารย์หรือเพื่อนร่วมงานในหน่วยงานเดียวกันหรือต่างหน่วยงานก็ได้ที่สามารถให้คำแนะนำ ชี้แนะ ตอบปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการวิจัย

6. ปัจจัยด้านผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัย หมายถึง ผู้บังคับบัญชาระดับรองคณบดี/คณบดี เล็งเห็นความสำคัญของการทำวิจัย สนับสนุนบุคลากรในหน่วยงานเกี่ยวกับการทำวิจัย

7. ปัจจัยด้านเพื่อนร่วมงานให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัย หมายถึง เพื่อนร่วมงานเห็นความสำคัญของการทำวิจัย ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการทำวิจัย

8. ปัจจัยด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัยด้านค่าตอบแทน หมายถึง หน่วยงานมีการสนับสนุนงบประมาณและค่าตอบแทนในการทำวิจัยที่เหมาะสม

9. ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีต่อการวิจัย หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกของบุคคลมีต่อการทำวิจัย ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อม

10. การผลิตผลงานการวิจัย หมายถึง บุคลากรสายสนับสนุน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ยังไม่เคยทำงานวิจัย และเคยทำงานวิจัย

11. บุคลากรสายสนับสนุน หมายถึง ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ และพนักงานเงินรายได้ สังกัดสำนักงานเลขานุการคณะ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่มีหน้าที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ภารกิจหลักของคณะศึกษาศาสตร์ดำเนินไปโดยสะดวก

12. ภาระงาน หมายถึง งานที่ปฏิบัติในหน้าที่รับผิดชอบและงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายตามลักษณะงานของแต่ละคน

13. ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัย หมายถึง ประเด็นที่เป็นความขัดข้อง ความยากลำบาก ในการทำวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่จะส่งผลต่อการผลิตผลงานวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัย ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเพื่อส่งเสริมการทำวิจัย รวมไปถึงการนำข้อมูลที่ได้เสนอต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายให้เกิดการพัฒนาด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ให้เป็นรูปธรรมต่อไป